

Høringsnotat

Ændring af bekendtgørelse om Fælles Mål pba. nyt kanonpunkt om rigsfællesskabet i folkeskolens historiekanon

1. Indledning

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har i perioden fra d. 27. marts til d. 24. april haft udkast til ændring i bekendtgørelse om Fælles Mål, bilag 4a i høring. Høringen er sendt til 46 parter, angivet på høringslisten, og har derudover været tilgængelig for høringssvar på høringsportalen.

Baggrunden for bekendtgørelsesændringen er, at der til den eksisterende historiekanon i folkeskolen skal tilføjes et kanonpunkt om Grønland og Færøerne i rigsfællesskabet med Danmark. På den baggrund har et kanonudvalg givet anbefaling til tilføjjelsen af et nyt kanonpunkt med følgende titel: 'Nordatlanten og rigsfællesskabet'.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har modtaget **11** høringssvar, hvoraf **6** indeholder bemærkninger eller forslag til justeringer. Høringssvarene samt en oversigt med angivelse af, hvem der har afgivet høringssvar, er vedlagt som bilag.

Dette høringssnotat behandler alene de høringssvar, der indeholder bemærkninger eller forslag til justeringer af udkastet for kanonpunktet.

Ved konkrete forslag til tekstmære justeringer, er forslag til tilføjelser til teksten markeret med fed tekst, mens forslag til udeladelser er markeret med overstregninger.

2. Sammenfatning af ændringer i høringsudkastet

De modtagne høringssvar har ikke givet anledning til ændringer i udkastet til ændring af bekendtgørelse om Fælles Mål, bilag 4a vedr. tilføjelsen af kanonpunktet med titlen 'Nordatlanten og rigsfællesskabet'.

3. Bemærkninger

Det Grønlandske Hus i København (herefter Det Grønlandske Hus)

Det Grønlandske Hus kvitterer generelt positivt for kanonpunktet og vurderer, at punktet kan danne godt grundlag for det fremtidige arbejde med undervisning i rigsfællesskabet på skolerne. Det Grønlandske Hus vurderer det positivt, at den vejledende beskrivelse og eksempler på perspektiveringer lægger op til at arbejde tværfagligt og med aktuelle emner i grundskolen.

Dog bemærker Det Grønlandske Hus, at anvendelsen af begrebet 'Nordatlanten' i kanonpunktets titel er yderst problematisk af flere årsager og bemærker videre, at kanonudvalgets begrundelse for, at 'Nordatlanten' indgår i kanonpunktets titel ikke er fyldestgørende. Det Grønlandske Hus opfatter begrebet som et geografisk område afskåret fra Danmark, hvilket vurderes at stå i modsætning til kanonudvalgets begrundelse for punktet, nemlig, at punktet skal omhandle det danske rige. Dertil bemærkes, at brugen af begrebet i titlen forventeligt vil skabe forvirring på skolerne, da brugen af begrebet 'Nordatlanten' i denne sammenhæng er med til at give begrebet en negativ klang, da det kobles til dansk kolonihistorie, og det kan føre til en fastholdelse af en retorik om ulighed fremfor at fremme dialog og sammenhold mellem de tre lande. På den baggrund anbefaler Det Grønlandske Hus, at 'Nordatlanten' fjernes fra kanonpunktet.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet noterer sig Det Grønlandske Hus' generelle positive respons på tilføjesen af rigsfællesskabet til historiekanon.

Videre noterer styrelsen sig Det Grønlandske Hus' bemærkninger til, at begrebet 'Nordatlanten' indgår i kanonpunktets titel og forslaget om, at det udgår. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet bemærker i den sammenhæng, at kanonudvalgets argumentation for brugen af 'Nordatlanten' understøtter det oprindelige fokus for kanonpunktet på, at punktet skulle kunne indfange et både historisk og nutidsrettet perspektiv på rigsfællesskabet. Kanonudvalget argumenterer for, at inddragelse af begrebet 'Nordatlanten' sætter fokus på det "rum", som historien har udspillet sig i, og på den nutid, rigsfællesskabet eksisterer i i dag, fx ift. sikkerheds- og klimapolitiske dagsordener, hvilket styrelsen vurderer ligger i tråd med baggrunden for tilføjesen af et kanonpunkt om rigsfællesskabet. På den baggrund vurderer styrelsen, at titlen bibeholdes som anbefalet fra kanonudvalget.

Nordatlantisk Hus

Nordatlantisk Hus kvitterer positivt for tilføjesen af kanonpunktet, da det vurderes, at punktet kommer rundt om nogle centrale temaer, og perspektiveringseksemplerne danner grundlag for undersøgelse og drøftelse af nutidens Færøerne og Grønland.

Nordatlantisk Hus bemærker, at Island med fordel kunne inkluderes i kanonpunktet, da kanonpunktets titel og indhold lægger op til en inklusion eller perspektivering til Islands rolle i fællesskabet frem til 1918 og 1944, samt Islands nuværende rolle som forbillede for mange tilhængere af grønlandsk og færøsk selvstændighed. Nordatlantisk Hus anerkender dog, at ikke alt kan indfanges i et kanonpunkt og vurderer, at punktets nuværende form er udemærket.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet noterer sig Nordatlantisk Hus' positive respons på tilføjesen af rigsfællesskabet til historiekanon.

Videre noterer styrelsen sig forslaget om at inkludere Island i kanonpunktet. Styrelsen bemærker i den sammenhæng, at der i kanonudvalgets arbejde med at formulere kanonpunktet har været et fokus på, at punktet netop skulle forholde sig afgrænset til Færøerne og Grønland i rigsfællesskabet med Danmark, hvorfor kanonpunktet ikke forholder sig eksplicit til Islands rolle heri. Styrelsen bemærker videre, at det af fagbøftet for historiefaget afsnit 5.3. Kanon fremgår, at punkterne skal tilpasses og vinkles, så de funktionelt kan indgå i undervisningen. Det giver læreren mulighed for at tilpasse det faglige indhold og fx perspektivere til andre relevante emner, herunder Islands rolle.

Historielærerforeningen

Historielærerforeningen finder kanonpunktet indholdsmæssigt relevant, da det giver mulighed for at sætte fokus på Danmark som kolonimagt, herunder ser Historielærerforeningen, at læreren kan gøre indholdet relevant for eleverne og fx arbejde med de dilemmaer, der er forbundet med Danmark som kolonimagt.

Hertil foreslår Historielærerforeningen konkret, at det kan overvejes, om den ene af de tre vejledende perspektiveringer, "Hvordan er historien om Danmarks forhold til Færøerne og Grønland blevet fortalt tidligere, og hvilke interesser har Danmark gennem tiden haft for at fastholde forbindelserne?", kunne formuleres, så et perspektiv på Færøerne og Grønland også indgik og gjorde dem mere aktive.

Mere generelt, stiller Historielærerforeningen spørgsmålstegn ved, om opstillingen af en kanon, med på forhånd fastlagte konkrete begivenheder, er tidssvarende for nutidens historiefag, hvor formålet er, at eleven skal kunne udvikle historisk bevidsthed og relatere viden fra faget til hverdagslivet. Historielærerforeningen mener, at tilføjesen (red. af det nye kanonpunkt) er del af en uheldig udvikling, hvor man langsomt udvider kravene til lærere og elever, uden at der tilsvarende fjernes indhold.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet kvitterer for Historielærerforeningens positive respons ift. kanonpunktets indholdsmæssige relevans. Videre noterer styrelsen sig Hi-

storielærerforeningens konkrete forslag om, at den ene af de tre vejledende perspektiveringer kunne formuleres med perspektiv på Færøerne og Grønland. Styrelsen bemærker i den sammenhæng, at der er tale om eksempler på perspektiveringer, hvorfor punkterne kan tilpasses lokalt, så de funktionelt kan indgå i undervisningen. Således kan læreren vælge at inddrage perspektiver på Færøerne og Grønland i den perspektiverende del. På den baggrund ser styrelsen ikke anledning til at ændre i perspektivering.

Styrelsen noterer sig Historielærerforeningens øvrige bemærkninger, hvor foreningen stiller spørgsmålstegn ved, om opstillingen af en kanon er tidssvarende for nutidens historiefag, og at det er en ubølg udvikling, at kravene til lærere og elever udvides, uden at der tilsvarende fjernes indhold. Styrelsen bemærker i den sammenhæng, at dette er elementer, der ligger uden for høringen af det konkrete udkast til indholdet i kanonpunktet.

Institut for Menneskerettigheder

Institut for Menneskerettigheder kvitterer positivt for kanonpunktet, som kan lægge op til drøftelse af, at rigsfællesskabet ikke kun er historie om fællesskabet, men også om modsætninger, diskussioner om kolonialisme, afkolonisering, postkolonialisme og forskellige politiske interesser, der ikke altid kan forenes.

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at øget viden og en bedre forståelse blandt børn og unge i Danmark af det moderne Grønland og relationen mellem Grønland og Danmark vil kunne bidrage til at forebygge fordomme, stigmatisering og eksklusion af grønlændere i Danmark. Institut for Menneskerettigheder finder det derfor positivt, at kanonudvalget anbefaler et kanonpunkt vedrørende Nordatlanten og rigsfællesskabet med et mere nutidsrettet fokus.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler konkret, at for at give et nuanceret og retvisende billede af historien om Nordatlanten og rigsfællesskabet bør grønlandske og færøske perspektiver inddrages i det materiale, der anvendes, når skoleelever undervises i heri.

Styrelsen for undervisning og kvalitet kvitterer for Institut for Menneskerettigheders positive respons på kanonpunktet, herunder at kanonpunktet også indeholder et nutidsrettet perspektiv.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet noterer sig Institut for Menneskerettigheders anbefaling om, at grønlandske og færøske perspektiver inddrages i undervisningsmaterialet, som anvendes i relation til kanonpunktet.

Polarskolen

Polarskolen kvitterer positivt for kanonpunktet, og er særsilt glade for, at kanonpunktet har fået titlen ”Nordatlanten og Rigsfællesskabet”, da tilføjelsen af Nordatlanten åbner op for flere fælles tilgange til mellem Færøerne og Grønland, fx ift. sikkerhedspolitik, miljø og temaer fra forskellige tider.

Polarskolen bemærker, at den vejledende beskrivelse er bredt formuleret, hvilket vurderes at adskille sig positivt fra beskrivelser i andre kanonpunkter. Polarskolen vurderer, at det giver læreren mulighed for at integrere kanonpunktet i historieundervisningen på forskellig vis.

Polarskolen har følgende forslag til tekstnære justeringer til kanonudvalgets anbefalinger til eksempler på perspektiveringer:

- ”Hvilke kulturforskelle har der i tidligere perioder været **og er** mellem de tre lande, ~~og hvilke er der i dag?~~
- Hvordan er historien om Danmarks forhold til Færøerne og Grønland blevet fortalt tidligere, og hvilke interesser har Danmark gennem tiden haft for at fastholde forbindelserne?
- Hvorfor **og hvordan** har Færøerne og Grønland fået forskellige grader af selvstyre ~~og medbestemmelse og på forskellige tidspunkter?”~~

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet kvitterer for Polarskolens positive respons på kanonpunktet, berunder kanonpunktets titel og vejledende beskrivelse.

Styrelsen noterer sig Polarskolens forslag om tekstnære justeringer vedr. kanonudvalgets anbefalinger til eksempler på perspektiveringer. Styrelsen vurderer i den sammenhæng, at der er tale om mindre sproglige justeringer, og bemærker, at der kan lægges forskellige vinkler på kanonpunktet i den perspektiverende del, hvoraf formuleringerne i udkastet til perspektiveringer er eksempler herpå. På den baggrund ser styrelsen ikke anledning til at ændre i udkastet til de vejledende perspektiveringer.

Skolelederforeningen

Skolelederforeningen bemærker, at rigsfællesskabet har en stor betydning og er et vigtigt område ift. historieundervisningen i folkeskolen, men bemærker, at det er problematisk at øge Fælles Mål, når der nationalt arbejdes i en retning af mere formålsstyring af folkeskolen.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet kvitterer for Skolelederforeningens positive respons på kanonpunktets indhold vedr. rigsfællesskabet. Videre noterer styrelsen sig foreningens øvrige bemærkninger vedrørende, at det er problematisk at øge Fælles Mål, når der nationalt arbejdes i en retning af mere formålsstyring af folkeskolen. Styrelsen bemærker i den sammenhæng, at dette er elementer, der ligger uden for beringen af det konkrete udkast til indholdet i kanonpunktet.